

הרב שמואל דוב ווייס

מצה (#5)

טיבול מצה בחרוסת

רמב"ם הל' חו"מ (ח:ח), ראב"ד שם

רבינו מנוח שם¹

טור או"ח (תע"ה:א) ["כתב רב עמרם... ומבטל מצה דאורייתא"]

חמץ ומצה

שמות י"ב:ט"ו, י"ב:כ', י"ג:ז', י"ב:י"ח-י"ט

דברים ט"ז:ג'

ירושלמי (פרק א הלכה ד)²

גמ' לה. ["מתני' אלו דברים... שועל", "הני אין... לידי סרחון"], רש"י שם

רבינו דוד לו. (ד"ה והטעם השני)

גמ' לה: ["ת"ר יכול יוצא אדם ידי חובתו בטבל..."] - לו. [עד "... כדרב ששת"], רש"י שם

ירושלמי (פרק י' הל' א')³

גמ' מט. ["מתני' ארבעה עשר... עד סוף המשנה], רש"י שם

בעל המאור טו: בדפי הרי"ף (ד"ה מתני') [עד "... דמדמי לארוסה"]

מלחמות שם

שו"ע או"ח (תע"א:ב'), רמ"א שם [עד "... ארבעה עשר"]

מגן אברהם שם (ס"ק ו'), משנה ברורה שם (ס"ק י"ב)

טור או"ח (תנ"ח:א') [עד "... בשעתה"]

ירושלמי (פרק ב' הל' ד)⁴

גמ' לח. ["חלת תודה..."] - לח: [עד "... לשום זבח"]

רבינו מנוח הל' חו"מ פרק ח' הלכה ח'

ויש שתמהו על הרב בזה שהרי במצוה לית בה קפא ועוד דאיכא למיחש דלמא מבטל ליה למצה דאורייתא ועוד שהוא זכר לחירות וחרוסת זכר לשעבוד ואיך יערב זה עם זה דבשלמא מרור וחרוסת הכל זכר לשעבוד הוא ע"כ. ואני תמה על זה דודאי טעם חזק הוא יותר מטעם קפא במרור וטעם הביטול בטל מאליו דדלמא לא ישהא אותו

¹ See below

² See below

³ See below

⁴ See below

לתוך החרוסת כדאמרינן במרור ולא מבטל ליה. ותו מאן לימא לן דמבטל ליה למצה ומי עדיפא מצה מפסח שהיו מבטלין אותו בחרדל וכיוצא בו ואין בזה משום בטול טעם והכא נמי לא שנא ואם בבשר הפסח שהוא דבר לח ומקבל כל טעם לא חיישינן לביטול כל שכן בדבר שהוא יבש כגון מצה דליכא למיחש לביטול ומה שאמרו דמצה זכר לחירות וחרוסת זכר לשעבוד ואין לערב זה אינו שהרי בזמן שבית המקדש קיים כורך מצה ומרור ואוכלן יחד ומצה זכר לחירות ומרור זכר לשעבוד.

ירושלמי פסחים פרק א הלכה ד

ר' יודה אית ליה עשה ולא תעשה על אכילתו [חמץ] ... עשה על אכילתו [דברים טז ג] "שבעת ימים תאכל עליו מצות" ולא חמץ. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה. לא תעשה על אכילתו "לא תאכל עליו חמץ".

ירושלמי פסחים פרק י' הלכה א'

א"ר לוי האוכל מצה בערב הפסח כבא על ארוסתו בבית חמיו והבא על ארוסתו בבית חמיו לוקה.

ירושלמי פסחים פרק ב' הלכה ד'

יכול יצא ידי חובתו ברבוכה ת"ל [שמות יב יז] 'ושמרתם את המצות' מצה שצריכה שימור יצאת זו שאינה צריכה שימור.